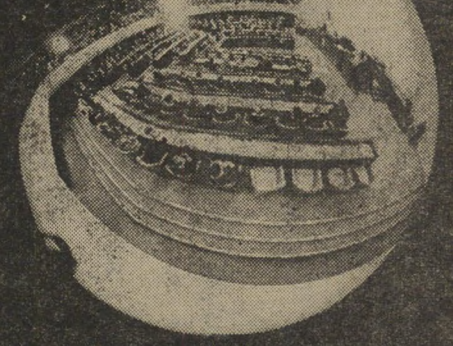

הרשות ביניים

מאת אורי אבנרי

7 - 5 במרץ 1973

מה לא דחוף

במדינת ישראל?

יש לזקוף לזכותו של נתן דונביץ, פרשן הארץ, את ההצעה לדון מחדש, בעריכת מיעד צבאי מרכזי בירושלים, ביום-העצמאות 25.

ידוע ששרי-הביטחון המטכ"ל התנגדו בשעתו לעריכת המיעד, שיש בו כיווץ משוער של כוחות אנושיים וכספיים של צה"ל. דווקא הליברל העצמאי לגמרי, משה קול, עמד על עריכת המיעד.

בעיקבות המאורעות האחרונים, ובעיקר הפלת המטוס הלוזבי, עיתוי המיעד הוא רע שבעתיים. הוא יחזק בעולם את הרושם שישראל היא מדינה מיליטריסטית, ושכל ייחודה הוא בכוחה הצבאי. אויבי ישראל עמלים קשה כדי ליצור רושם זה.

השבוע הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום: לדון מחדש, חודשיים וחצי לפני המועד, בעצם עריכת המיעד.

נשיאות הכנסת החלומה: לא דחוף.

מה עוד לא דחוף, לדעת היו"ר וסגניו? הצענו לדון באופן דחוף בפרשת-החזוועה כחרי"ט, כדי להשמיע את קול הכנסת לגביה. החלטת הנשיאות: לא דחוף.

הצענו לדון באופן דחוף בעיכוב התשלומים ליתומי רצח מינכן. החלטת הנשיאות: לא דחוף.

הצענו לדון בהתכנסות הפשע המאורגן, לאור הגילויים על הפשיעה בחיפה. החלטת הנשיאות: לא דחוף.

החלטה לדון מחדש במדיניות-ההסכרה של הממשלה אחרי הפלת המטוס הלוזבי, שזכתה ביתיים לביקורת כללית ושליילית ביותר. החלטת הנשיאות: לא דחוף.

אולי היינו צריכים להגיש לנשיאות הצעה לערוך דיון דחוף על הנושא: "מה דחוף לדעת יו"ר הכנסת וסגניו?"

מספיר לברילב - מסוליסט לפק"ל?

חיים ברילב

השתמשנו בחזדמנות של דיון כללי על מישרד ה-מיסחר והתעשייה כדי לומר כמה דברים על חשיבות האישיות של פינחס ספיר וחיים ברילב:

אורי אבנרי: ...כמעט מזה דור שלם שולטת בארץ שיטה כלכלית המבוססת על איש אחי: מר פינחס ספיר. כולנו יודעים את שיטתו, על המוב ועל הרע שבה. היא מבוססת על כך שאיש אחד נכרו מרכז הכל, קובע הכל ומחליט הכל.

בלי ספק יש לשיטה זו כמה מעלות. למשל: היא מאפשרת החלטות מהירות. מר ספיר מחליט תוך חמש דקות על חמישה מיליון לירות, ובקלות. זהו דבר המ-דרבן יוומה והמאפשר הקמת מיפעלים.

יתכן שהחובב שבשיטה זו היה רב מן השלילה בימי ראשית המדינה, כאשר באו המוני עולים, וצריך היה למצוא להם כמהירות תעסוקה במיפעלים, רווחיים או לא-רווחיים, מתוכננים או לא-מתוכננים, טובים או לא-טובים. הצורך למצוא מקומות-עבודה לאנשים היה אז הציוני המרכזי.

הרע בשיטה זו טמון בחוסר מוחלט של סטנדרטים, חוסר מוחלט של קריטריונים אוביי-ייקטיביים, חוסר תוכנו. סימוליוני בלתי-ינמי נעים הם שחיתות והידרדרות מוסרית.

מי שעקב אחרי החקירה הארוכה של פרשת אוטוקרס (ויש אנשים שבנו עליה קאריירה שלמה) ראה שביסודו של דבר זהו פרשה פשוטה. יום, ודווקא יום פרטי, ביסס את כל פעילותו הכלכלית הענפה על ההנחה שהקשרים האישיים חשובים יותר מאשר הפעילות הכל-כלית עצמה. חישובים של רווחיות לא היו חשובים בעיניו. הוא ידע שברגע המכריע ילך לאדם הנכון ויקבל ממנו כל מה שדרוש. לכן הלך וקנה מיפעל שלא רצה לקנותו, ושלא היה כדאי לו לקנותו. הוא ידע שיש לו גב.

רב זכין: ברגע המכריע הוא דווקא התמוטט.

אורי אבנרי: התמוטט כשהגב חדל להיות גב. ייתכן שאנחנו מתקרבים עתה לסיומה של תקופת ספיר בתחום הכלכלה. מר ספיר מכריז שאינו רוצה עוד להיות שר-האוצר בממשלה הבאה. ייתכן שיהיה ראש-ממשלה בעתיד הקרוב או הלימעט קרוב, ייתכן שיהיה סגן-ראש-ממשלה, אך ינטוש את ניהול הכלכלה בפועל. קשה לדעת מי יהיה שר-האוצר הבא. יש המנחשים שהשר חיים ברילב יהיה מועמד מרכזי לתפקיד זה.

אבל יהיה מי שיהיה שר-האוצר הבא, זה לא יהיה ספיר. ממידא כל המושטר הזה, שי היה בנוי על אישיות הדומיננטית ועל תכונותיו המיוחדות של מר ספיר, מוכרח להתי-חלק. במקומו מוכרח לבוא מישטר מאורגן יר-תר, שבו לא התקבלה החלטות לא על-ידי איש אחד, אלא על פי קריטריונים אובייקטיביים, על סמך סטנדרטים קבועים, מישטר שי יהיה מבוסס על תוכנו.

השר ברילב מצוי בעבודת מטכ"ל, המבוססת על פק"ל ועל עבודת צוות. על תוכנו ועל קריטריונים אובייק-

חוק הפנסיונרים, 1973

הרפ"מ הכחולים, שהוגחו השבוע על שודחן הכנסת, כוללים רעיון מהפכני חדש. ייתכן שלא יוגשם בעתיד הקרוב, במישטר של גולדה"ר ספיר. אבל אין ספק שהרעיון, הנוכח כעמודים אלה, יישא פרי כבוא העת.

וזהו הצעת-חוק פרטית הנושאת את הסימון הסידורי ש"ז. היא גובשה בדיונים ממושכים בתנועתנו, נוסחה על-ידי אמנון זיכרוני וי-הוגשה ליו"ר בשמי.

להלן הנוסח המלא, עם דברי-הסבר הצמודים להצעת-החוק:

מבטחי הביטוח הלאומי

(1) א. כל אזרח ישראל, שהגיע לגיל 65, והכנסתו מכל מקור שהוא, כולל הכנסת בריזוגו החי עימו, אינה מגיעה לסך של 700 ל"י לחודש נטו, יקבל מה-מוסד לביטוח לאומי את הסכום החסר כדי השלמת הכנסתו לסך הנ"ל, ואם חי אותו אזרח עם בן-זוג, שאף הוא אזרח ישראל, יהיו השניים זכאים להשלמת הכ-נסתם כדי חסך של 900 ל"י לחודש נטו.

הצמדה למדד המחירים לצרכן

ב. הסכומים המשתלמים לפי סעיף זה יהיו צמודים לכל עליה במדד המחיר-ים לצרכן, שלפיו משתלמת תוספת-יוקר לעובדי מדינה.

פנסיונרים עובדי מדינה

(2) א. עובדי-מדינה שפרש לגימלאות (להלן - "פנסיונרים"), יקבל, בנוסף לסכום הקיצבה החודשית, אותן טובות-הנאה להן זכאי עובד מדינה בעל דרגה המקבילה לדרגת הפנסיונר בעת פרישתו.

קביעת התוספות

ב. לצורך קביעת הסכומים, ייערך בסוף כל שנה אזרחית חשבון ארצי לכל דרגה, בו ייקבע שיעור שכרו העובדי-מדינה ממוצע, לגבי כל דרגה ודרגה, בהתחשב בכל טובות-ההנאה הניתנות לעובדים בעלי אותה דרגה (ושאינו נכללות במשכורת הרגילה).

השלמת הקיצבה

ג. פנסיונר יהיה זכאי להשלמה בשיעור טובות-ההנאה השנתית שתיקבע ל-דרגתו, והכנסתו תושלם תוך 3 חודשים מתום אותה שנה אזרחית.

ביטוח בריאות חינוך

(3) א. תושב ישראל, שהגיע לגיל 65, יהיה זכאי לאישוף חינוך ולטיפול רפואי חינוכי.

ב. כל עוד לא הונהג ביטוח בריאות ממלכתי, ייעשה האישוף בבתי-החולים הציבוריים למיניחם, והטיפול הרפואי יינתן במיסגרת קופות-החולים.

תקנות וביצוע

- 4. א. שר-העבודה יחיה ממונה על ביצוע חוראות סעיף 1 לחוק זה.
- ב. שר-האוצר יחיה ממונה על ביצוע חוראות סעיף 2 לחוק זה.
- ג. שר-הבריאות יחיה ממונה על ביצוע חוראות סעיף 3 לחוק זה.
- ד. השרים הממונים על ביצוע חוק זה, יתקינו תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

דברי הסבר

הסכומים המשתלמים היום למבוטחי הביטוח הלאומי אינם מאפשרים קיום הוגן.

מוצע על-יכן, שינוי מהותי בתשלום סכום הקיצבה, כך שמבוטח לא יקבל, בכל מיקרה, פחות מ-700 ל"י לחודש.

אם יש מקרה-הכנסה כלשהו לאזרח, המגיע לגיל 65, והכנסתו מכל מקור שהוא מגיעה כדי - 700 ל"י לחודש, לא יהיה זכאי אותו אזרח להשלמה, אך אם אין הכנסתו מגיעה לסך הנ"ל, יקבל מהמוסד לביטוח לאומי את הסכום הדרוש להשלמת הכנסתו כדי - 700 ל"י לחודש נטו. אם חי אותו אדם עם בן-זוג, יקבלו השניים השלמה, כדי הכנסה נטו של - 900 ל"י לחודש.

מובן שאין בחוראות הצעת-החוק כדי לפגוע בחוראות חוק הביטוח הלאומי. הסכומים יהיו צמודים, כמובן, למדד המחירים לצרכן (אינדקס יוקר המחיה).

כיום מזכה חוק הביטוח הלאומי תושבים שהגיעו לגיל 65, בסכומי הקיצבה הנמוך כיום, אם שילמו דמי-ביטוח במשך תקופה הקבועה בחוק; מוצע לקבוע כי גם אם לא עמד אזרח בתנאי ה"אכשרה" הקבועים בחוק הביטוח הלאומי, יקבל את הקיצבה המגיעה לו.

תפקידה של מדינת-הסעד המודרנית הוא לדאוג לאזרחיה הקשיי שים, ואין טעם להצמיד חובה זו לתקופת "אכשרה" כלשהי.

עובדי-המדינה הפנסיונרים אינם נהנים מטובות-ההנאה שיש לכלל ציבור עובדי המדינה.

מוצע, על-יכן, להצמיד את דרגתו של פנסיונר עובדי-מדינה, להכנסתו הכוללת של עובדי-מדינה המקביל לדרגתו העובד היוצא לגימלאות. אחת לשנה ייעשה חישוב ממוצע, וייקבע מה היה שכרו הממוצע של עובדי-מדינה, בכל דרגה, בהתחשב בטובות-ההנאה השונות שקיבל, כגון עבודת שעות נוספות, חטבות מקצור עיות, דמי חופשה וכו', ובהתאם לחישוב זה יושלם לפנסיונרים הסכום החסר, תוך 3 חודשים מתום השנה האזרחית.

הצמדת השכר ותשלום ההפרשים יפתרו חלק ניכר מבעיות ה-פנסיונרים.

תושב ישראל, שהגיע לגיל 65, זכאי יהיה לאישוף חינוך ולטיפול רפואי חינוכי.

לפי דעת סיעתנו, יש להנהיג ביטוח בריאות ממלכתי, על-ידי העברת שוי רותי הבריאות למדינה, אך מוצע שכל עוד לא יונהג ביטוח בריאות ממלכתי כאמור, יינתן האישוף באמצעות בתי-החולים הציבוריים, ואילו הטיפול הרפואי יינתן במיס-גרת קופות-החולים, לפי בחירת התושב הנוגע בדבר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים ביום 26 בפברואר 1973.